

ВЪВЕДЕНИЕ

- ГЛАВА 1: ВЪВЕДЕНИЕ В ТЕХНИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ
- ГЛАВА 2: ОСНОВНИЯТ ПРИНЦИП НА ТЕХНИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ – ТРЕНДЪТ
- ГЛАВА 3: ИСТОРИЯ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ
- ГЛАВА 4: ПОЛЕМИКАТА ОТНОСНО ТЕХНИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ

ВЪВЕДЕНИЕ В ТЕХНИЧЕСКИЯ АНАЛИЗ

Технически анализ. Тези думи могат да предизвикат различни асоциации. Може би си мислите за стереотипа на техническия анализатор – сам в офис, без прозорци, прегърбен над купища начертани на ръка графики на цени на акции. Или, може би си мислите, за сложна и многоцветна компютърна диаграма на вашите любими акции, която наскоро сте видели. Навярно започвате да мечтаете за всички пари, които можете да спечелите, ако знаете тайните на предвиждането на цените на акциите. Или, може би си спомняте как седите на лекция по финанси и чувате преподавателят да казва, че техническият анализ „е загуба на време”. В тази книга ние ще изследваме някои от схващанията за, както и неразбирането на му.

Ако сте начинаещи в изучаването на техническия анализ, вие може би се чудите какво точно е технически анализ. В основната си форма той е изучаване на стари пазарни данни, основно данни за цени и обеми; тази информация се използва за вземане на решения за търгуване и инвестиране. Техническият анализ произлиза от основната икономическа теория. Вижте, например, основните положения, представени от Робърт Д. Едуардс и Джон Магий в класическата книга *Технически анализ на трендовете на фондовите борси*:

- Цените на ценните книжа се определят единствено от взаимодействието между търсенето и предлагането.
- Цените на ценните книжа се движат в трендове.
- Промените в търсенето и предлагането водят до обрати в трендовете.
- Промените в търсенето и предлагането могат да бъдат забелязани на графиките.
- Графичните модели имат склонност да се повтарят.

Техническите анализатори изучават действието на самия пазар, а не стоките, с които пазарът търгува. Техническият анализатор вярва, че „пазарът винаги има право”. С други думи, вместо да се опита да вземе предвид всички фактори, които ще повлияят на търсенето на новата електронна играчка на „Гаджет Интърнешънъл” и всички

неща, които ще повлияят на кривата на разходите и предлагането на компанията, за да определи изгледите за цената на акциите, техническият анализатор вярва, че всички тези фактори са вече залегнали в кривата на търсенето и предлагането и по този начин, в цената на акциите на компанията.

Студентите, за които някоя дисциплина е нова, често питат: „Как мога да използвам знанията по тази дисциплина?“. Същото важи за студентите по технически анализ. Техническият анализ се използва по два основни начина: предиктивен и реактивен. Тези, които използват техническия анализ за предиктивни цели, използват анализа, за да правят предвиждания за бъдещите ходове на пазара. Обикновено тези хора печелят пари, като продават своите предвиждания на други. Авторите на пазарните бюлетини в печатен вид или интернет и гурутата на техническия анализ, които често се появяват във финансовите новини, попадат в тази категория. Групата на предиктивните технически анализатори включва по-познати имена от бизнеса – тези хора обичат публичността, тъй като тя им помага да продават техните услуги.

От друга страна, тези, които използват техническия анализ по реактивен начин, обикновено не са много известни. Борсовите спекуланти и инвеститорите използват техниките на техническия анализ, за да реагират на определени пазарни условия и да вземат своите решения. Например, един борсов спекулант може да използва пресичане на пълзящи средни, което да сигнализира кога може да се отвори дълга позиция. С други думи, той наблюдава пазара и реагира, когато бъде изпълнено определено техническо условие. Такива борсови спекуланти и инвеститори печелят пари като осъществяват печеливши сделки за своите собствени портфейли или тези на клиентите си. Някои от тях могат дори да смятат, че публичността ги отклонява от тяхната основна работа.

Основната цел на тази книга е изучаването на основните принципи и техники за реагиране на пазара. Ние не се опитваме да предвидим пазара, нито да ви дадем Свещения граал или обещаем метод, с който ще спечелите милиони за една нощ. Вместо това ние искаме да ви предоставим предисторията и основните инструменти и техники, от които ще се нуждаете, за да бъдете компетентен технически анализатор.

Както ще видим при изучаването на историята на техническия анализ, интересът към техническия анализ в САЩ датира отпреди повече от 100 години, когато Чарлз Х. Дау започва издаването на бюлетини, които по-късно се превръщат в *Уол Стрийт Джърнъл* и разработва различните индекси на Дау, за да измери показателите на фондовия пазар. Оттогава са изписани много неща за техническия анализ. Днес съществуват цели периодични издания, като *Техникъл анализиз ъв стокс енд комодитиз* и *Джърнъл ъв техникъл анализиз*, посветени на изучаването на предмета. В допълнение към това, съществуват редица статии, появяващи се в други публикации, включително академични периодични издания. На пазара могат да се намерят също и множество отлични учебници. Както можете да видите от богатата библиография на тази книга, която в никакъв случай не представлява пълен списък на всички публикувани трудове за технически анализ, съществуват огромно количество материали за него.

И така, защо светът се нуждае от още една книга за технически анализ? Преди няколко години започнахме да преглеждаме множеството материали за технически анализ, търсейки източници, които да използваме в образователната среда. Забелязахме, че по темата има множество специализирани книги, но нямаше такъв справочник, който

да предложи на студента по технически анализ изчерпателно обобщение на ядрото от знания. Ние решихме да предоставим разбираема, логическа рамка за този материал, която да може да се използва като учебник и справочник.

Намерението ни при написването на тази книга бе да предоставим на изучаващия предмета технически анализ, независимо дали е новопостъпил студент в колеж или опитен практикуващ специалист, систематично изследване в областта на техническия анализ. През миналия век е написано много по тази тема. Класическите трудове на Чарлз Дау и винаги актуалната книга на Едуардс и Магий все още съдържат ценна информация за студента по технически анализ. Основните принципи на тези ранни автори са все още валидни и днес. Все пак, развиващият се финансов пазар и наличието на компютърни мощности доведоха до значително нарастване на наличните за техническия анализатор инструменти и информация.

Много технически анализатори са научили професията си от наставниците, с които са работили. Редица хора, които днес се интересуват от изучаването на техническия анализ, нямат такъв наставник. В допълнение, тъй като професията се е развила, са разработени редица специфични техники. Резултатът е, че техниките и методите на техническия анализ често пъти представляват безразборна смесица от инструменти, идеи и дори фолклор, а не част от едно свързано ядро от знания.

Много книги за пазара предлагат основни схващания за техническия анализ или се съсредоточават върху определени финансови пазари или инструменти. Нашето намерение е да предоставим на читателя основен справочник, който да подпомага изучаването на дисциплината през целия живот. Ние се опитахме да дадем достатъчно основна информация и терминология, така че да можете с лекота да четете тази книга без да се налага да търсите основна информация в други справочници. Също така сме включили богата библиография за допълнително четене, така че да можете да продължите да учите в специализираните области, които ви интересуват.

Друга уникална характеристика на тази книга е съчетанието между практическия и академичния аспект. Техническият анализ е широко практикуван както от професионални борсови играчи и инвеститори, така и от отделни лица, управляващи своите собствени средства. Все пак, на тази широко разпространена практика ѝ липсва академично признание на ползите от техническия анализ. Представителите на академичната сфера се бавят с изучаването на техническия анализ; в повечето академични изследвания липсва задълбочено разбиране на действителното му практикуване. Ние се надяваме не само да сближим авторските екипи от практикуващи специалисти и представители на академичната сфера, но също така и да предоставим книга, която насърчава дискусиата и разбирателството между тези две групи.

Независимо дали сте начинаещ или опитен професионалист, сме уверени, че ще намерите тази книга за полезна. За студентите, които са нови в сферата на техническия анализ, тя ще осигури основните знания и основни елементи, за да започнат изучаването му. По-опитният технически анализатор ще намери тази книга за незаменим пътеводител, който му помага да организира знанията си, да поставя под съмнение своите предположения и убеждения и също така да осъществява нови техники.

Ние започваме книгата с поглед към предисторията и историята на техническия анализ. В тази част разглеждаме не само основните принципи, но също така и диску-

сията по отношение на техническия анализ - дебатът между представителите на академичната сфера и практикуващите специалисти по отношение ефективността на финансовите пазари и заслугата на техническия анализ. Тази основна информация е особено полезна за тези, за които той е нещо ново, както и за онези, които изучават предмета в образователна среда. За по-опитните в тази област или не проявяващи интерес към академичните спорове за ефикасността на пазарите, един бърз прочит на първа част навярно ще бъде достатъчен.

Във втората част на книгата ние спираме вниманието си на пазарите и пазарните индикатори. Глава 5, „Преглед на пазарите”, предлага основен обзор на начина, по който работят пазарите. Пазарната терминология и механиката на търгуване са представени в тази глава. За студента, който не е запознат с тази терминология, цялостното разбиране на тази глава ще осигури основната информация, необходима за останалите глави. Темата на Глава 6 е Теорията на Дау. Въпреки че теорията на Дау е разработена преди един век, по-голямата част от съвременния технически анализ се основава на нейните класически принципи. Цялостното разбиране на тези винаги актуални принципи помага за задържане вниманието на техническия анализатор върху основните концепции, които водят до печелене на пари на пазара. В Глава 7, „Настроение”, ние обръщаме внимание на нагласата; на психологията на играчите на пазара, което е основна концепция в тази глава. В Глава 8, „Измерване на пазарната сила”, разглеждаме методите за измерване на цялостната сила на пазара. Глава 9, „Времеви модели и цикли”, обръща внимание на времевите тенденции, тенденцията на пазара да се движи в определени посоки в определени моменти, като цикли на изборни години и сезонни модели на фондовите борси. Тъй като основното гориво за пазара са парите, Глава 10, „Движение на паричните потоци”, се концентрира върху потока на средствата. В тази глава ние разглеждаме мерките за пазарна ликвидност и как Федералният резерв може да повлияе на ликвидността.

Част III разглежда анализа на трендовете. В много отношения тази част може да бъде считана за сърцето на техническия анализ. Ако забележим, че пазарът има възходящ тренд, ние можем да последваме този тренд нагоре с печалба. Ако определим, че пазарът има низходящ тренд, можем и да спечелим, като открием къса позиция. Всъщност, най-трудният момент за печалба на пазара е когато няма категоричен възходящ или низходящ тренд. През годините техническите анализатори разработват редица техники, които да им помагат визуално да определят кога един тренд съществува. Тези графични техники са предмет на Глава 11, „История и построяване на графики”. В Глава 12, „Трендове – основни положения”, ние се спираме на това как да начертаем линии на тренда и да определим линиите на подкрепа и съпротива, използвайки тези диаграми. В Глава 13, „Пробиви, стопове и корекции”, ние обръщаме внимание на определянето на пробиви. Тези пробиви ще ни помогнат да разпознаем колкото може по-бързо промяната в тренда. В тази глава също така разглеждаме значението на защитните стопове. Пълзящите средни, една полезна математическа техника за определяне съществуването на трендове, са представени в Глава 14, „Пълзящи средни”.

Четвъртата част на тази книга обръща внимание на анализа на графичните модели – това, за което много хора първо се сещат, когато мислят за технически анализ. В Глава 15, „Модели на бар графики”, обсъждаме класическите модели на бар графики; в

Глава 16, „Графики с кръстчета и нули”, обръщаме внимание на графичните модели с кръстчета и нули. Краткотрайните модели, включително моделите тип японски свещи, са разгледани в Глава 17, „Краткосрочни модели”.

Част V, „Потвърждение на тренда”, се занимава с концепцията за потвърждението. Ние разглеждаме ценовите осцилатори и начините за измерване на пазарната сила в Глава 18, „Потвърждение”. Надграждайки върху концепцията за трендовете от предходните глави, ще разгледаме как обемът играе роля при потвърждаването на тренда, давайки ни по-голяма увереност, че трендът наистина възниква.

След това ще насочим вниманието си към връзката между теорията за циклите и техническия анализ. В Глава 19, „Цикли”, разглеждаме основните принципи на теорията за циклите и техните характеристики. Някои технически анализатори вярват, че циклите, наблюдавани на фондовия пазар, имат научна основа; например, Р. Н. Елиът твърди, че основната хармония, открита в природата, се проявява на фондовия пазар. Глава 20, „Елиът, Фибоначи и Ган”, въвежда основните идеи на Вълновата теория на Елиът – школа, която следва презумпцията на Елиът, че движенията на цените на акциите образуват доловими вълнови модели.

След като вече знаем основните принципи на техническия анализ, въпросът вече е „Точно кои ценни книжа да търгуваме?” Решенията за избора са предмет на Глава 21, „Избор на пазари и акции: търгуване и инвестиране”. В тази глава се спираме на междупазарните връзки, които ще ни помогнат да определим върху кой пазар да съсредоточим вниманието си, като определим кой пазар е най-вероятно да бъде най-ефективен. Също така разглеждаме избора на индивидуални ценни книжи, измерването на относителната сила и доколко успешно практикуващите специалисти са използвали тези методи за създаване на портфейли.

Като технически анализатори, се нуждаем от методи за измерване на нашия успех. В крайна сметка, нашата главна цел е печеленето на пари. Въпреки че това е праволинейна цел, определянето на това дали постигаме целта си не е толкова лесен процес. Правилното измерване на стратегиите за търгуване и инвестиране изисква подходящо измерване на риска и разбиране на основните статистически техники. Последните две глави ни помагат да приложим всички инструменти и техники, които представяме в книгата на практика. Глава 22, „Разработка и тестване на системи”, е посветена на разработването и тестването на системи за търговия. На този етап обръщаме внимание на това как инструментите и индикаторите, разгледани в книгата, могат да бъдат тествани, за да се види дали те могат да ни спечелят пари – нашата основна цел – по определения начин, по който ние бихме искали да търгуваме. Накрая, Глава 23, „Управление на капитала и риска”, се занимава с управлението на капитала и избягването на капиталова загуба.

За тези, които се нуждаят да опреснят знанията си по основна статистика или желаят да разберат някои от статистическите концепции, представени в книгата, д-р Ричард Дж. Бауър младши (Професор по финанси, Бизнес школа „Бил Грийхи”, Университет „Сейнт Мери”, Сан Антонио, Тексас) предлага ръководство за обучение по основните техники, представляващи интерес за техническия анализатор – Приложение А, „Основна статистика”.

Както при всички умения, изучаването на техническия анализ също изисква практика. В края на главите сме осигурили множество въпроси за преговор и задачи, които да ви помогнат да започнете да мислите и прилагате самостоятелно някои от концепциите. Богатата библиография ще ви насочи към допълнителни материали за четене в областите на техническия анализ, които конкретно ви интересуват.

Друг начин да усъвършенствате вашите технически умения е да участвате в професионална организация, която концентрира вниманието си върху техническия анализ. В Съединените щати Асоциацията на пазарните технически анализатори (Market Technicians Association – MTA) осигурява широк спектър семинари, лекции и публикации за професионалисти по технически анализ. MTA също така спонсорира програмата за Квалифицирани пазарни технически анализатори (Chartered Market Technician – CMT). Професионалистите, желаещи да получат престижното отличие CMT, трябва да издържат три изпита и да се придържат към строг кодекс за професионално поведение. Повече информация за MTA и програмата за CMT можете да намерите на интернет страница <http://www.mta.org>. Международната федерация по технически анализ (IFTA) е световна организация на организациите и асоциациите за пазарен анализ. IFTA и нейните асоциирани членове в световен мащаб спонсорират множество семинари и публикации. IFTA предлага професионален сертификат за Квалифициран финансов технически анализатор и магистърска степен, Магистър по Финансов технически анализ. Подробностите за тези сертификати, заедно с информацията за контакти на асоциираните членове на IFTA по света, можете да намерите на тяхната интернет страница <http://www.ifta.org>.

Техническият анализ е сложна, постоянно разразстваща се дисциплина. Глобализацията на пазарите, създаването на нови ценни книжа и наличието на евтини компютърни мощности създават още повече възможности в тази област. Независимо дали използвате информацията професионално, за вашата собствена търговия или инвестиране, ние се надяваме, че тази книга ще ви послужи като трамплин при изучаването и изследването на сферата на техническия анализ.